

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART MAARDU LINN

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	MAARDU LINN
TEEKAARDI KOOSTAJA	Triin Uudeväli
TOIMETAJAD	Jaana Merisaar, Tarmo Tuisk
KOOSTAMISE PERIOOD	03. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID.....	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

- Ootus, et tarbijatele pakutaks ka vastupidavamaid ja innovaativsemaid tooteid, mis vähendaks nii energia kui ka ressursside tarbimist.
- Kasutada tooteid, mida saaks uuesti kasutada, uuendada ja parandada, vähendaks jäätmete kogust. Jätkusuutliku ringmajanduse saavutamiseks tuleb ringlus suunata kõikidesse etappidesse alates tootmisest kuni tarbimiseni.
- Seirelahendus/vahendid - nt PrügiBingo.
- Kartongpakendi tagastamine (analoogne masin, mida paigutati Ülemiste keskusesse).

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Enim prioriteetsed teemad:

- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine
- avalikkuse kaasamine, teavitamine ka väikeprojektide raames

Vähem prioriteetsed teemad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Enim edendamist vajavad teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- järjepidevad tutvustavad infopäevad
- koostöö jäätmevedajatega/probleemide kaardistamine
- koostöö erasektoritega, läheduse printsiibil

Vähem edendamist vajavad teemad:

- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- On olemas Maardu enda jäätmejaam, kus on olemas kõik võimalused Maardu linna elanikul tasuta jäätmeid üle anda.
- Maardu linnas on Taaskasutus-organisatsiooni poolt paigaldatud jäätmete kogumiskohad.
- Muuga eramajadel on pakendi üleandmis võimalus (kollased kotid).
- Kasutuskõblikud riided - Rõiva- ja tekstiiljäätmeid saab ära anda Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses ja Muuga jäätmejaamas.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Prioriteetsed koostööprojektid-praktikad:

- avalike jäätmekogumiskohtade ühine kaasajastamine
- ühised jäätmekavad
- jäätmetaristu, sh jäätmejaamade ühine majandamine
- jäätmejaamades üksteise jäätmete käitlemine
- keskkonnahoidlike riigihangete korraldamine ja edendamine

Vähem prioriteetsed teemad-praktikad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOVis ja allasutustes
  - keskkonnasõbralike (riigi)hangete kompetentsikeskus
  - avalike hoonete ja teehituse rohehanked
- ringmajandusalane teavitustegevus
  - "ringmajanduse saadikud" ettevõtetesse
- jäätmemajanduse edendamine
  - nutikad prügikastid
  - ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm
  - piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine)
  - jäätmejaama või -keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOVis ja allasutustes
- EMAS sertifikaat

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Teised koostöösuhted on naaberomavalitsuste ja partneromavalitsuste vahel.

Prioriteetsed KOV-ide koostööprojektid:

- ringmajanduse valdkonnas ühine teavitamine ja kaasamine : keskkonnanädala või -kuu üritused jm
- ettevõtluse kaardistamine ringmajanduse edendamise perspektiivist
- jäätmejaamade juurde ringmajanduslike lahenduste loomine : korduskasutuspunktid, kompostimisalad, parandustöökojad jm
- maavarade küsimused
- energia- ja kliimakavade ühine koostamine
- biojätmete väärindamine

Vähem prioriteetsed:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
  - tööstussümbioos
  - bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.
  - tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
  - olusringi hindamise rakendus ettevõtetele
  - praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
  - tööstussümbioosi edendamine
  - ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
  - maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine
  - ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
  - koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
  - maakondlikud koolitused, eksperdid
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
  - ringse linna/piirkonna projekt
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine
  - ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
  - ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
  - KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Elanike teadlikuse tõstmine jäätmete sorteerimisel	Infopäevad, meediakajastused	pidev
Jäätmete vähendamise soodustamine		pidev
Võimalikult palju jäätmeid taaskasutada ja suunata ringlusesse	Sellega luuakse lisaväärtusi	pidev

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Maardul on olemas Muuga jäätmejaam	Elanikelt võetakse tasuta jäätmeid	pidev
Lastele suunatud jäätmealased teabepäevad		

Uuringud või analüüsid, mida on ringmajanduse valdkonnas vaja läbi viia:

TEGEVUS
Elanike teadlikkus ringmajanduse kohta

IV KOOSTÖÖ

Maardu linna jaoks on peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Vastavalt vajadusele toimub koostöö kahe või enama naaberomavalitsuse vahel sh ühised jäätmekavad ning energia- ja kliimakavad. Olulisteks koostöökohtadeks on jäätmetaristu - sh jäätmejaamade - ühine majandamine, maavarade küsimused, biojätmete väärindamine jpm.

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITORIUMIL

- Maardu linna territooriumil - läheduspõhimõte ehk koostöö koos kohalike ettevõtetega.
- Koostöö kogukonnaga – linnaaed/ühisaed.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

Teiste KOV-idega suhtlemine ja kogemuste jagamine – praktikate ülevõtmine.

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Kasutada teiste riikide parimaid praktikaid, kogemuste jagamist, kuna ringmajanduse rakendamise tulemuslikkus sõltub meist kõikidest.

MUU KOOSTÖÖMUDEL

- Koostöö jäätmekäitlejatega, kellel on ülevaade, kuidas inimesed oma jäätmeid sorteerivad, selle kaudu inimeste teadlikkuse tõstmine ja sh ka teemal, kui oluline on selliste jätmete vähendamine, mida ei saa enam ringlusesse võtta.
- Tootjate uuenduslikud tegevused selliste pakendite jm kasutusele võtt, mis soodustab ringmajandust.

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Rohkem väljatöötatud jäätmemajanduse alase info jagamist, ettepanekute tegemist, kuidas parandada KOV-is jäätmemajandust.
- Infopäevad jm. üldised teavituskampaaniaid elanikele.
- Soodustama ja suurendama rahastuse mahtu erinevate projektide nt KIK raames antavatele toetuste osas.

ETTEPANEKUD PUUDUVATE VÕI MUUTMIST VAJAVATE ÕIGUSAKTIDE OSAS

Ringmajanduse tõhustamiseks loodud tegevused on tänaseks rohkesti pilootprojektidena avaldatud/ esitatud. Tootjad/ arendajad ei jõua seaduste muudatustega kohaneda ning tootmisettevõtted ei jõua arendada/luua parimat praktikat, siinkohal aga ei jõua tarbija oma harjumisi muuta.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskiri vastu võetud 22.11.2022.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register EVALD.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Eeskujulik - on nõutud, et vähemalt 50% jäätmeveo raames kogutud jäätmetest on võetud ringlusse

Reguleeritakse taaskasutust ka hankelepingus jäätmevedajaga.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase - minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171). Muuga elanik saab üle anda kollase kotiga ja Kallavere piirkonnas on konteinerid.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme, paber- ja biojäätmed, suurjäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi. Muuga jäätmejaam on avatud viiel päeval nädalas k.a laupäeval.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik - on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutussüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspooidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta. Linna kodulehel on informatsioon, jäätmete sorteerimise kohta, samuti võimalus kuhu jäätmeid saab viia. Tehtud on ka mitmeid pressiteateid, inimeste teadlikkuse tõstmiseks.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalaid?

Edasijõudnu - omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on eraldi käsitletud taastuenergiaalaid. Iru elektrijaam, EcoBio, lisaks on ka teisi ettevõtteid hakkepuidu tootmine, pakendi töötlemine jne.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas ja sagedamini.